

Dünya Enerji Görünümü Işığında Türkiye Arama – Üretim Sektörüne Yönelik Çözüm Önerileri

TUROGE 2012
21 Mart 2012 – Ankara

Orhan Duran
Yönetim Kurulu Başkanı

PETFORM Hakkında

2000 yılında kurulan PETFORM, geçtiğimiz 12 yılda arama – üretim sektörü ve doğalgaz piyasasının gelişiminde özel sektör ile kamu kurumları arasında kilit rol oynamıştır.

PETFORM üyelerinin 2 ana faaliyet alanı:

- Arama – Üretim Sektörü
- Doğalgaz Piyasası

PETFORM Üyesi 50 Enerji Şirketi

- AKENERJİ
- AKSA DOĞALGAZ
- ALADDIN MIDDLE EAST
- ATTİLA DOĞAN İNŞAAT
- AVRASYAGAZ
- AYGAZ DOĞAL GAZ
- BM İNŞAAT
- BOSPHORUSGAZ
- BP
- ÇALIK ENERJİ
- DEMİRÖREN EGL
- DOĞAL ENERJİ
- EDISON
- EGEGAZ
- ENEL
- ENERCO ENERJİ
- ENERJİSA
- ENI
- E.ON RUHRGAS
- ERDGAZ
- EWE ENERJİ
- EXXONMOBİL
- GDF SUEZ
- GENEL ENERGY
- GÜNEY YILDIZI PETROL
- HATTUŞA ENERJİ
- HONEYWELL
- IBS RESEARCH
- MARSA ENERGY
- MEDGAZ
- NATURGAZ
- N.V.TURKSE PERENCO
- OMV
- PALMET ENERJİ
- PETROL OFİSİ
- POZİTİF DOĞALGAZ
- SHELL ENERJİ
- SOCAR TURKEY ENERJİ
- STATOIL
- TEKFEN İNŞAAT
- TEMİ
- THRACE BASIN
- TIWAY TURKEY
- TOTAL
- TURCAS
- TURUSGAZ
- TÜRKERLER HOLDİNG
- VALEURA ENERGY
- ZMB GAZ DEPO
- ZORLU DOĞAL GAZ

PETFORM Üyelerinin Türkiye Ekonomisine Katkısı (2011)

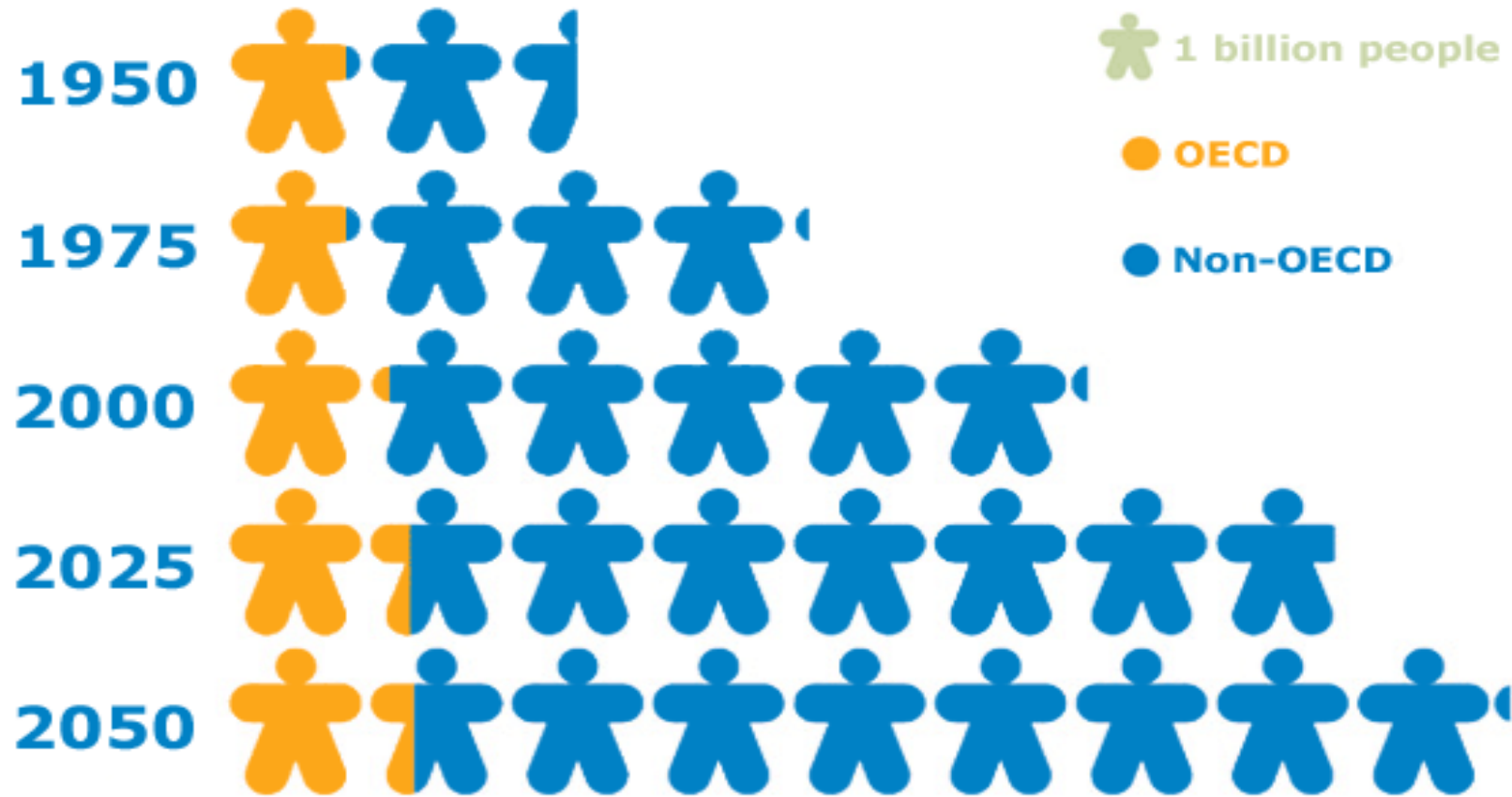

Toplam Ciro : 63,7 milyar TL
(GSYH'nin %5'i)

Toplam Vergi : 4,3 milyar TL

Toplam İstihdam : 31.500 kişi

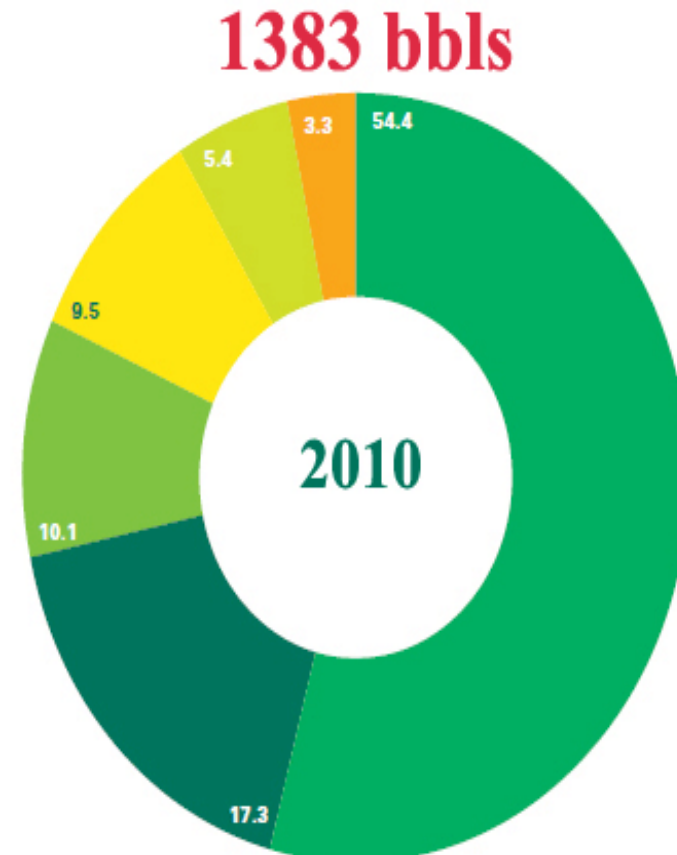
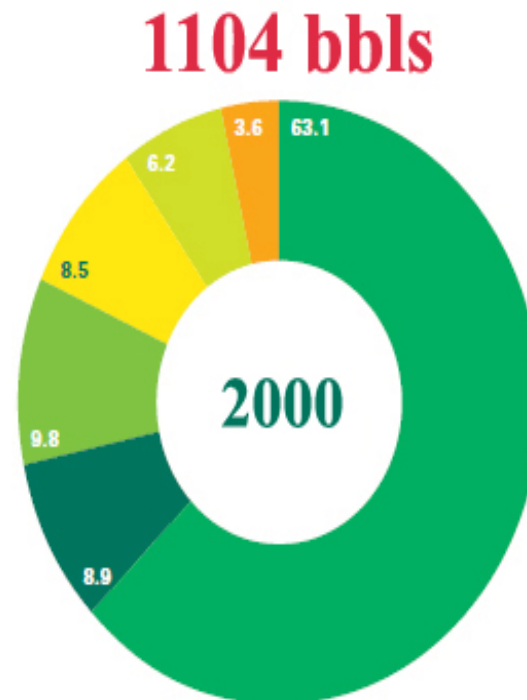
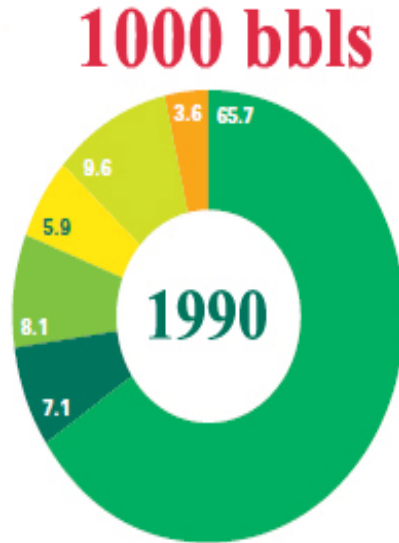
Dünya Nüfusunun Gelişimi (1950 – 2050)

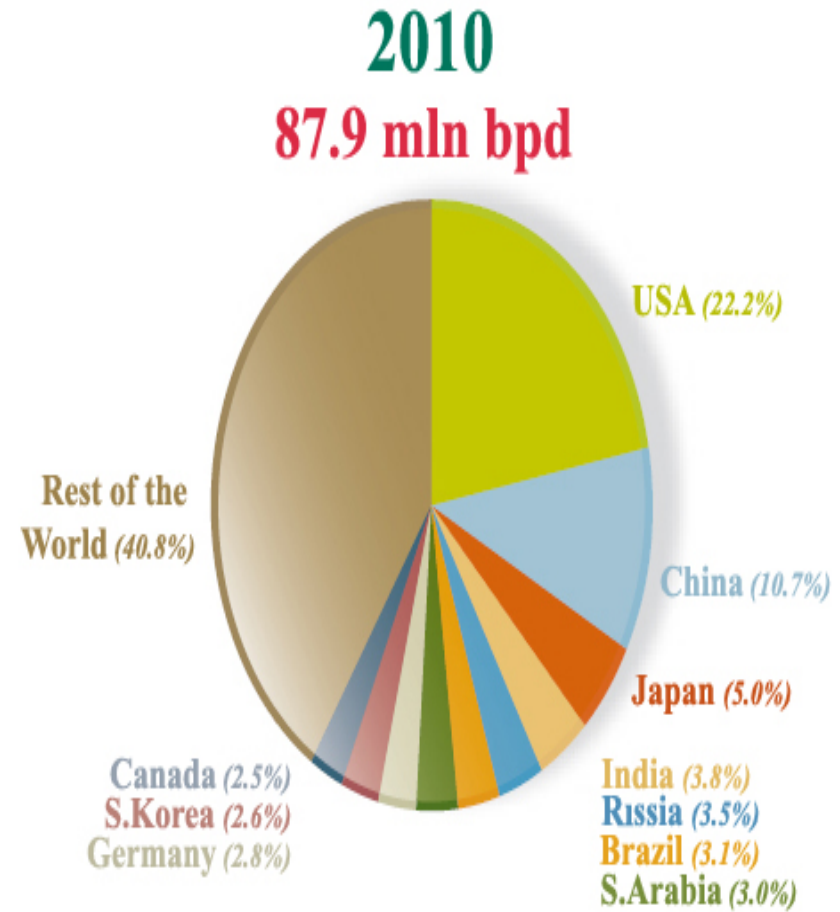
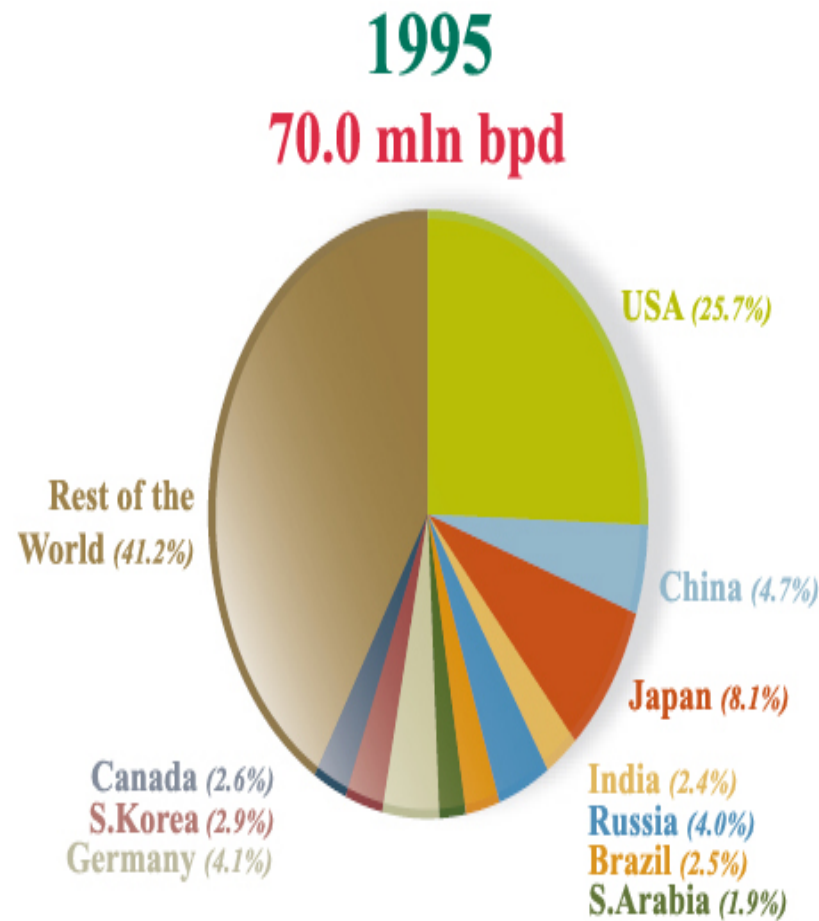
Petrol Rezervlerinin Bölgesel Dağılımı (1990 – 2010)

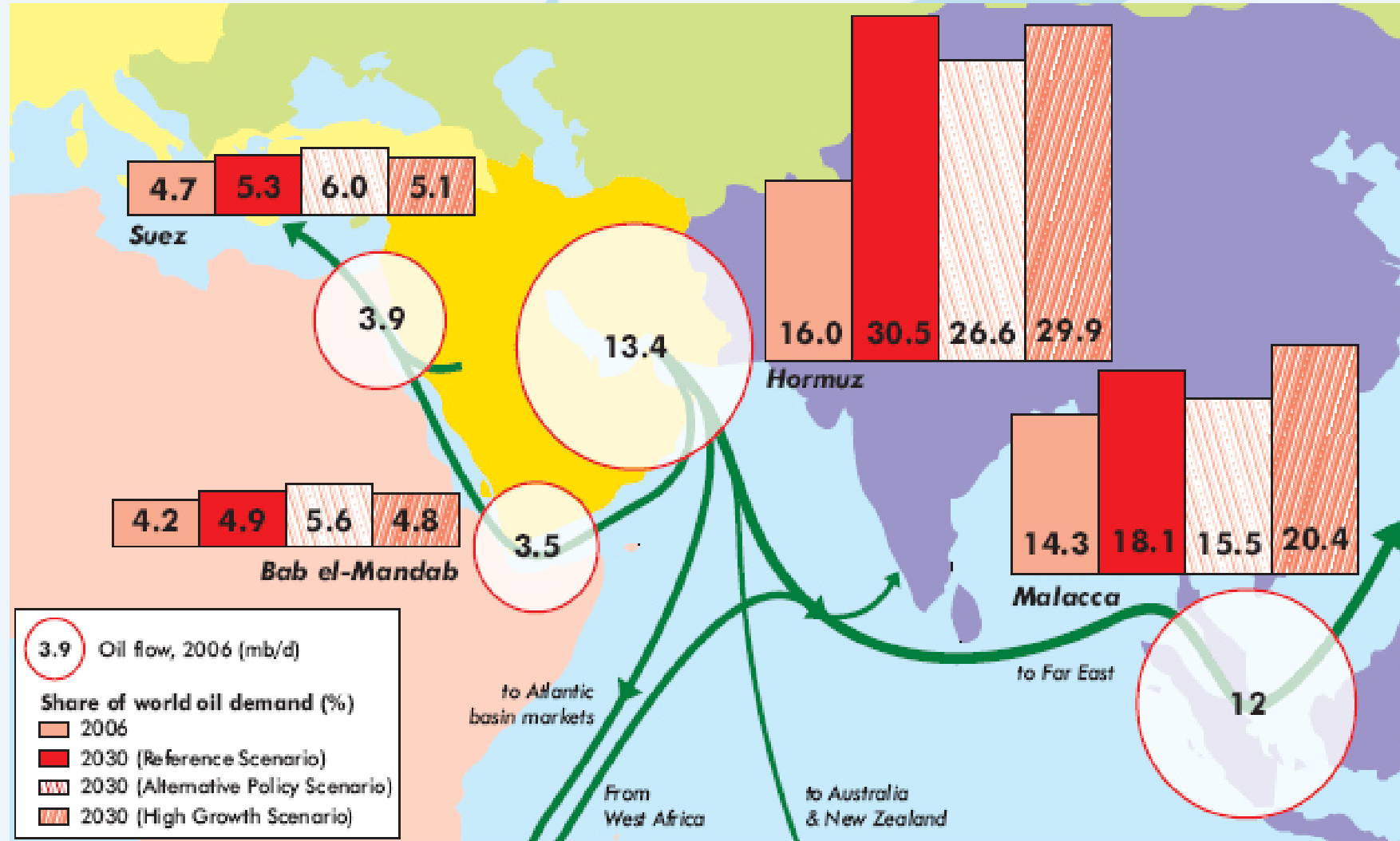
- Middle East
- South & Central America
- Europe & Eurasia
- Africa
- North America
- Asia Pacific

Petrol Tüketiminin Ülkeler Bazında Dağılımı (1995 – 2010)

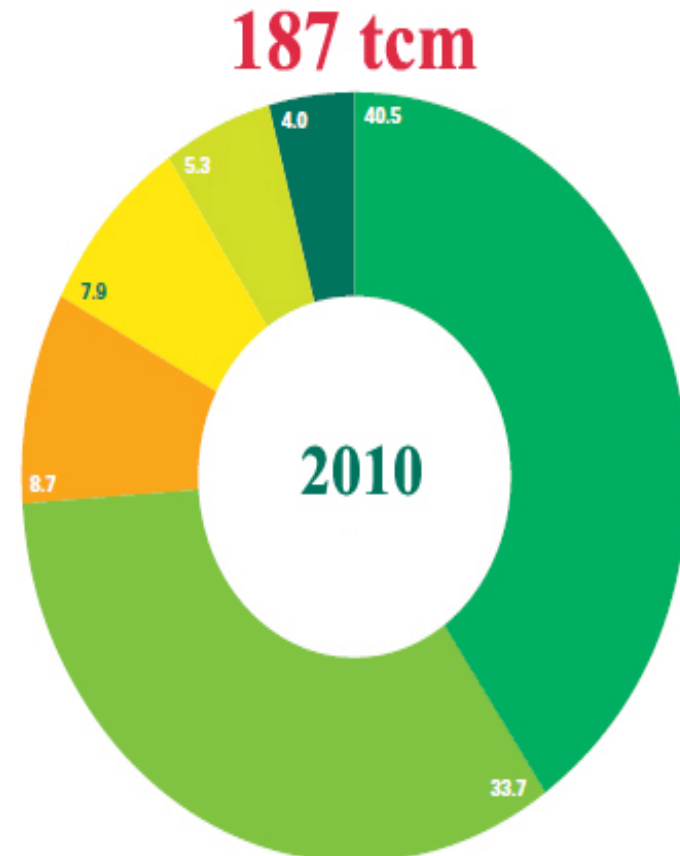
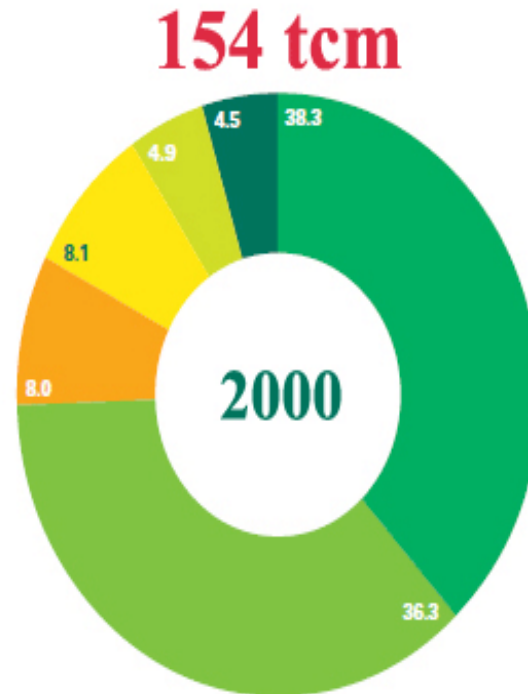
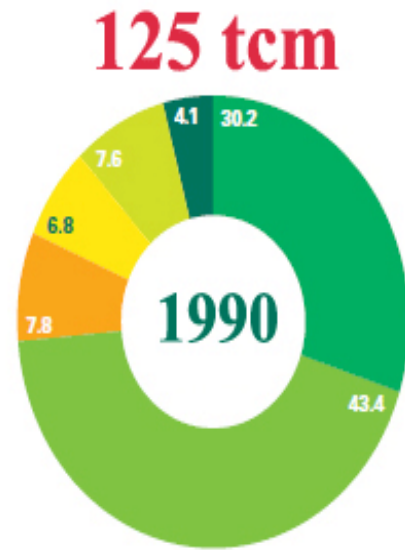
Ortadoğu Petrolünün Temel Geçiş Noktaları

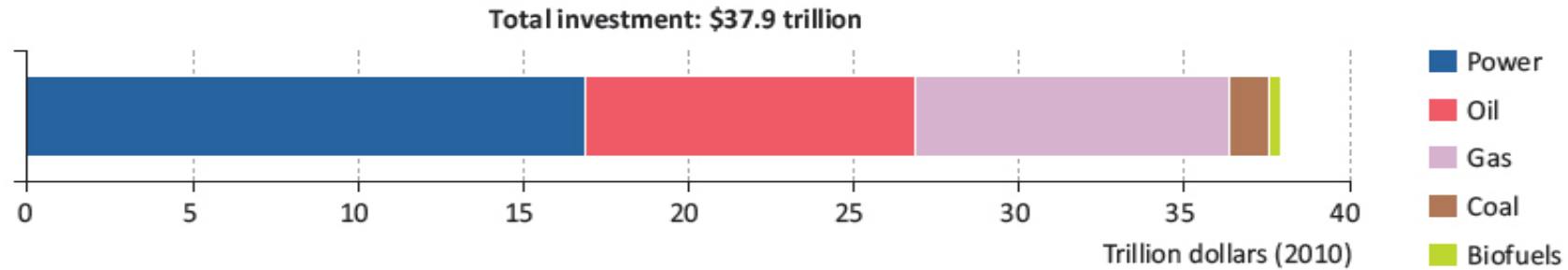
Doğalgaz Rezervlerinin Bölgesel Dağılımı (1990 – 2010)

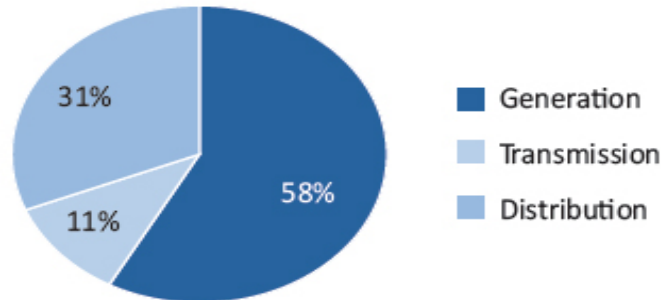
- Middle East
- South & Central America
- Europe & Eurasia
- Africa
- North America
- Asia Pacific

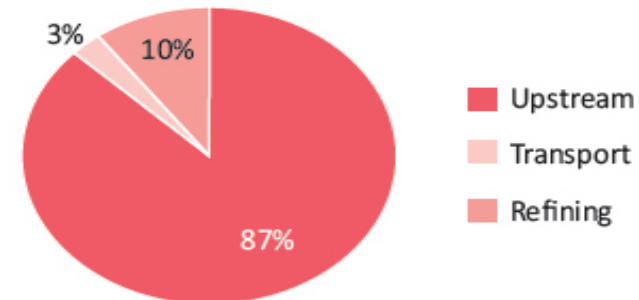
Dünya Enerji Yatırımı İhtiyacı (2011 – 2035)

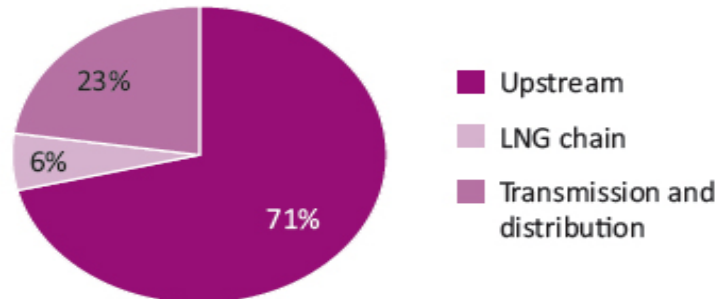
Power: \$16.9 trillion

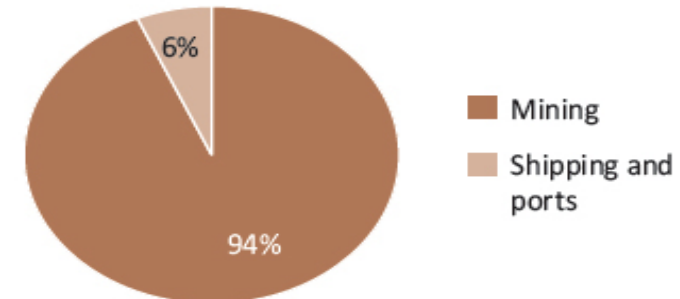
Oil: \$10.0 trillion

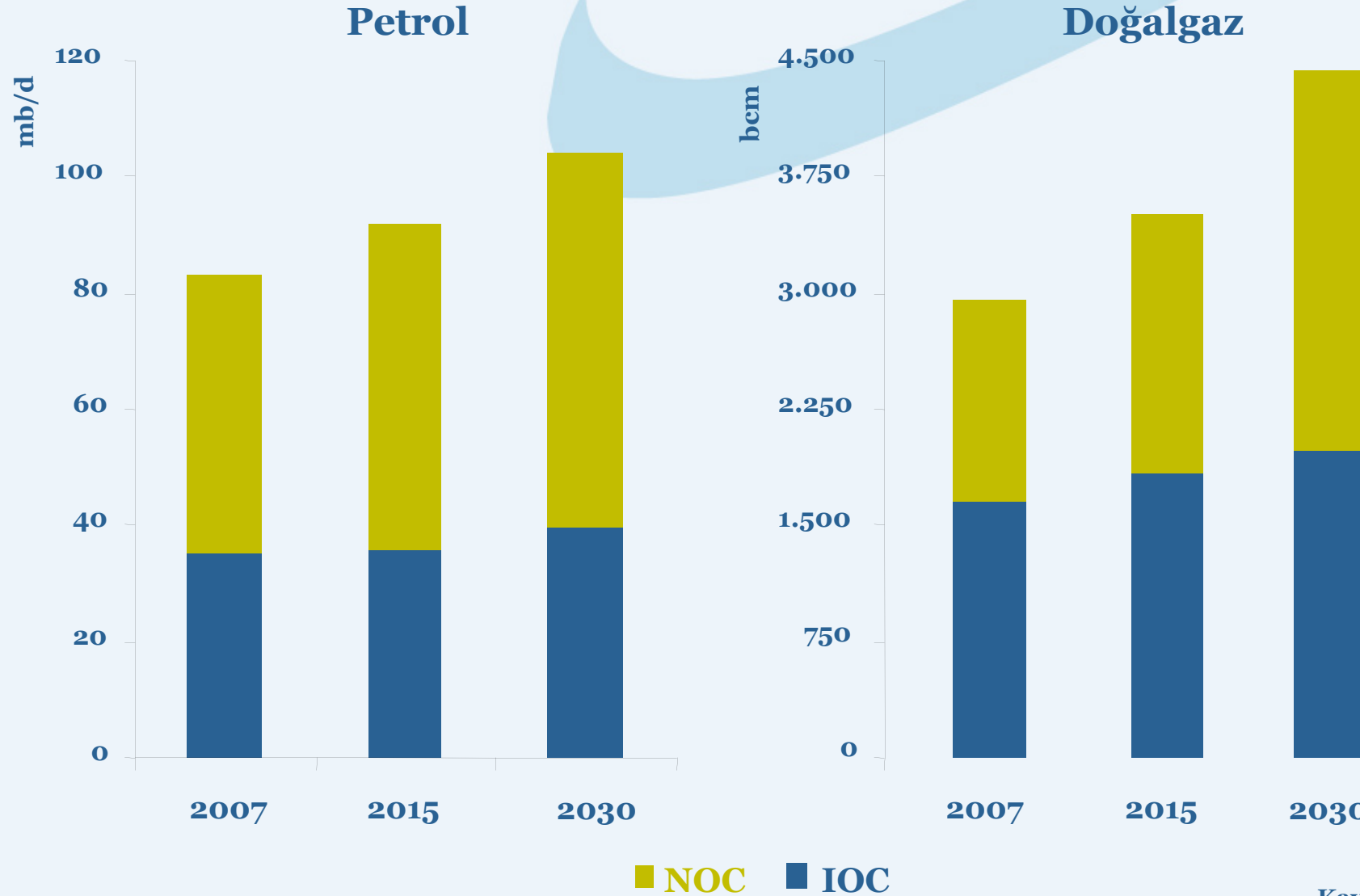
Gas: \$9.5 trillion

Coal: \$1.2 trillion

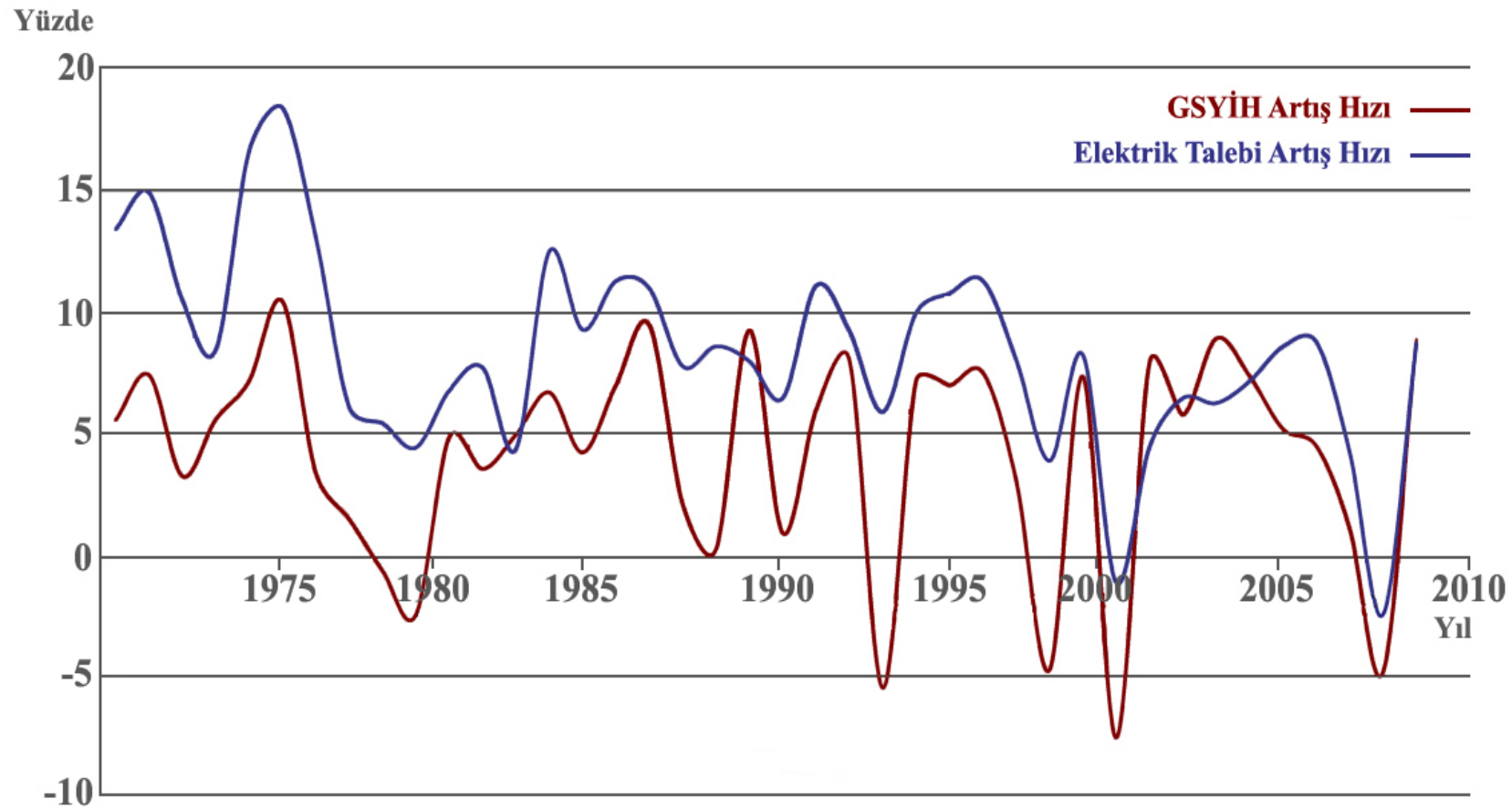

NOC & IOC Üretim Trendleri (2007 – 2015 – 2030)

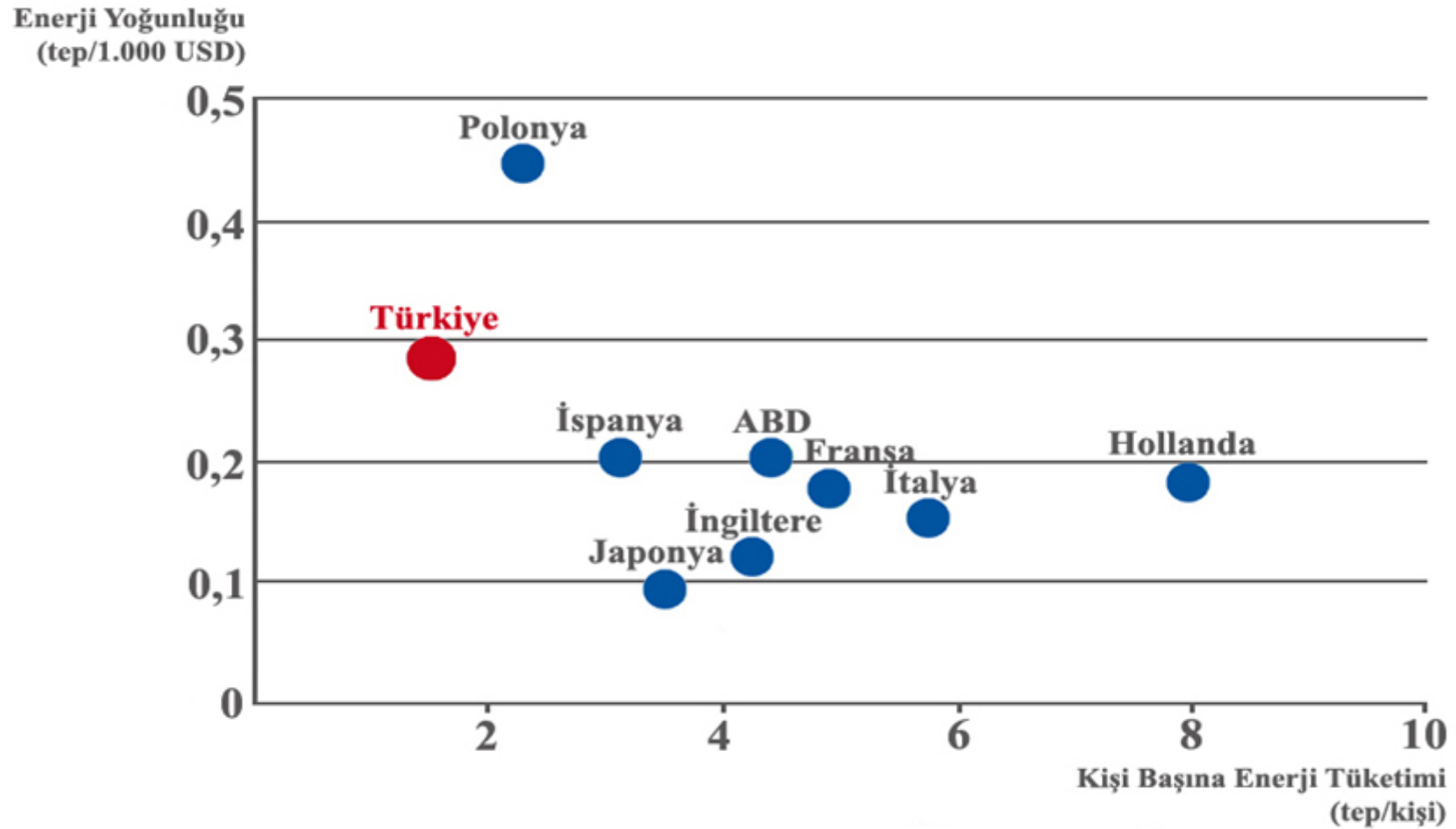

Kaynak: IEA

Türkiye'nin GSYİH & Elektrik Talebi Artış Hızı (1970 – 2010)

Enerji Yoğunluğu & Kişi Başına Enerji Tüketimi Karşılaştırması

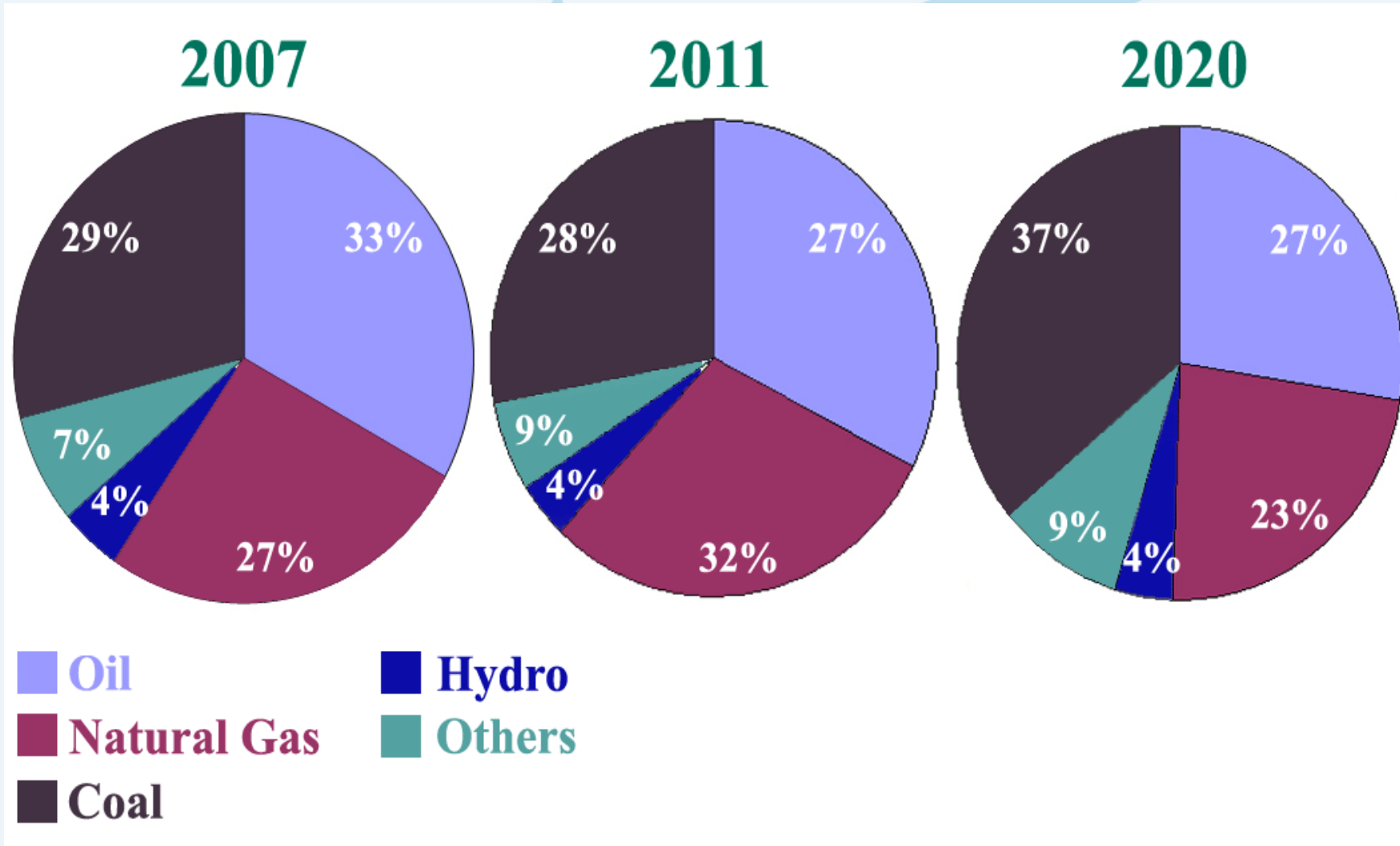

Türkiye'nin Genel Enerji Dengesi (1990 – 2010)

	1990	2010	Değişim
Toplam Enerji Talebi (<i>milyon tep</i>)	52,9	109,2	↑ %106 ↑
Toplam Yerli Üretim (<i>milyon tep</i>)	25,6	32,4	↑ %26 ↑
Toplam Enerji İthalatı (<i>milyon tep</i>)	30,9	87,4	↑ %182 ↑
Yerli Üretimin Talebi Karşılama Oranı	% 48	% 29	↓ - %40 ↓

Türkiye Enerji Tüketiminin Kaynak Bazında Dağılımı

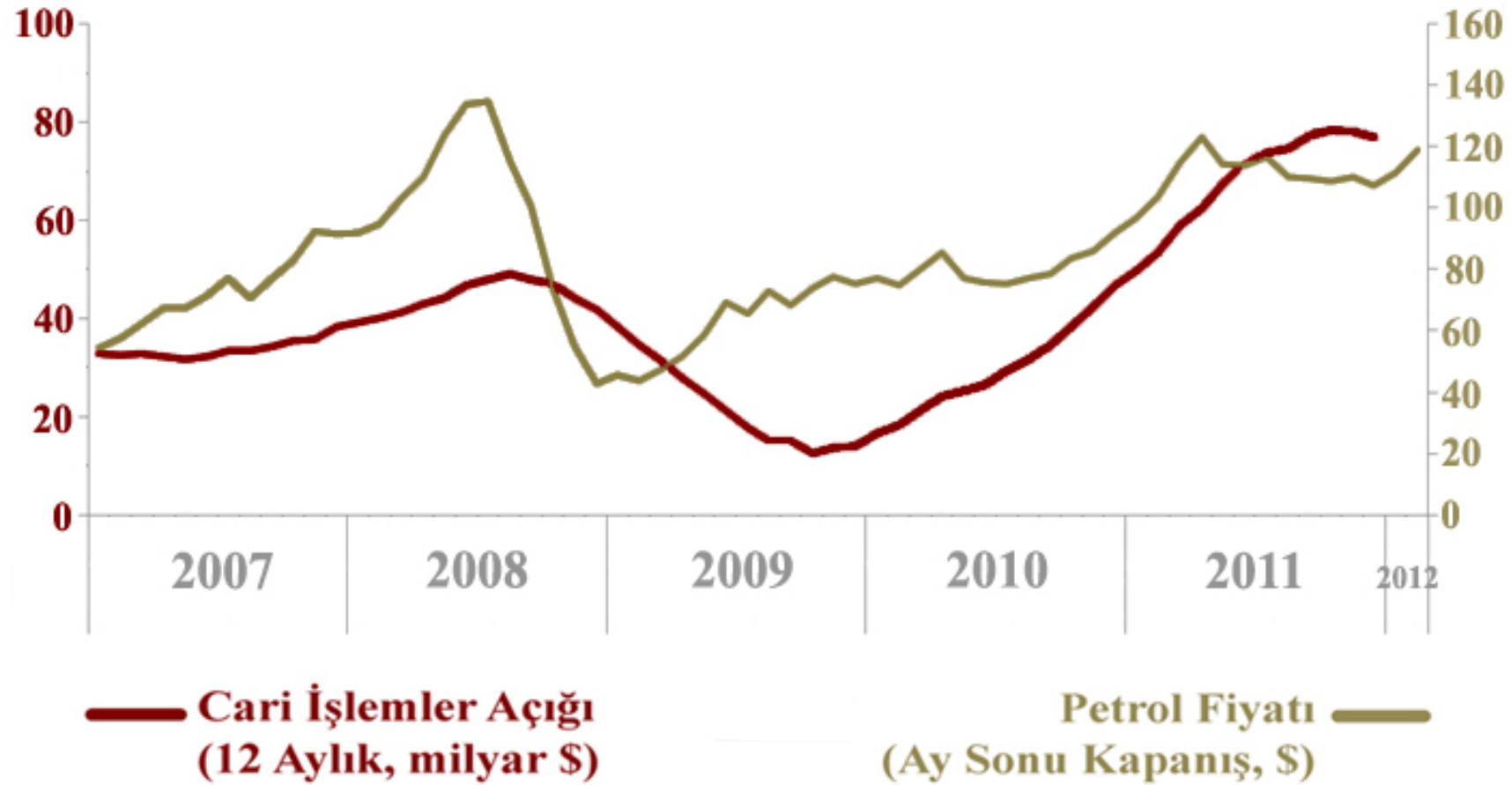

Türkiye'nin Toplam İthalatında Enerjinin Payı (2009 – 2011)

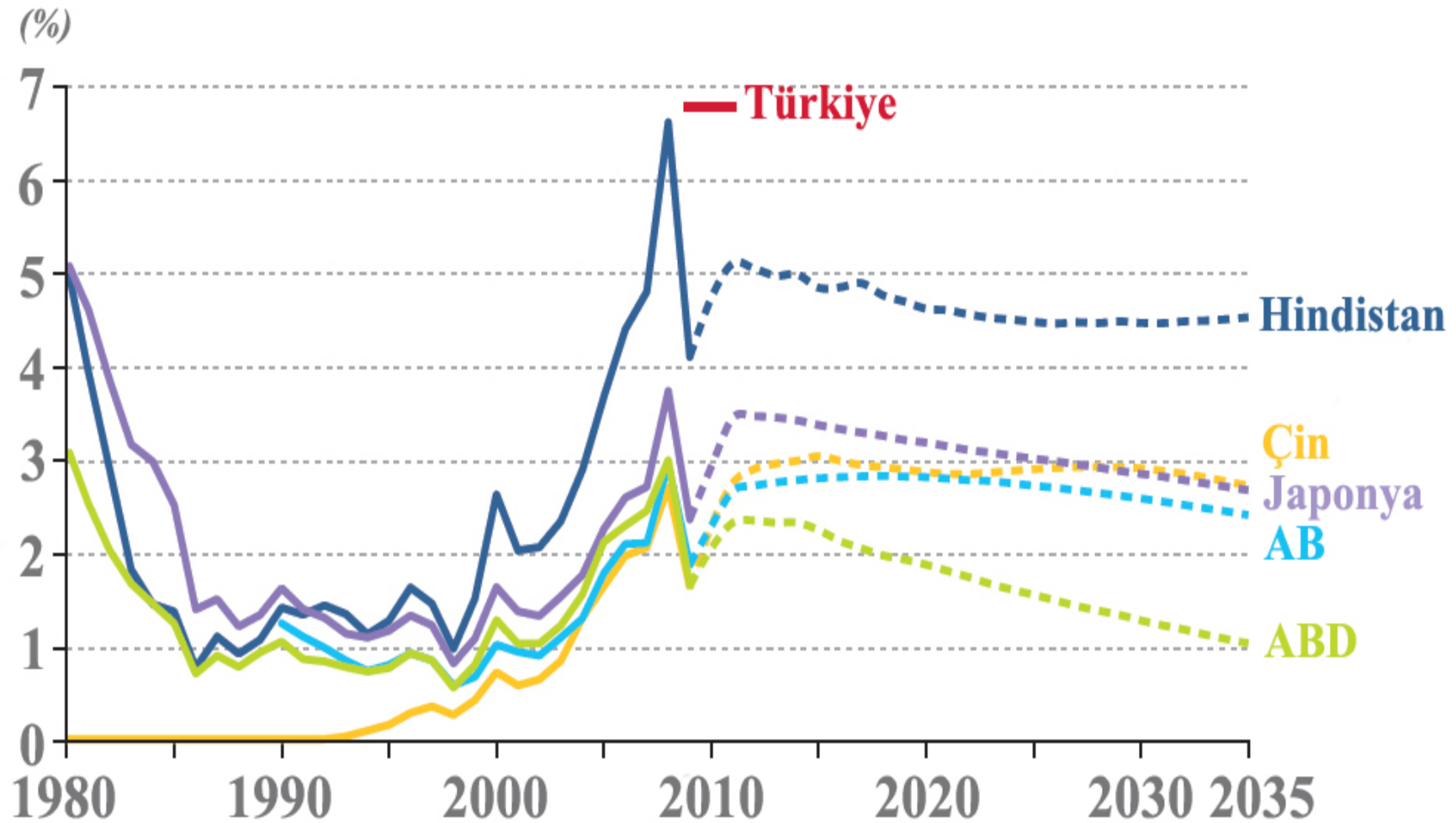

<i>(milyar dolar)</i>	2009	2010	2011
Ham Petrol ve Petrol Ürünleri	14,9	20,6	29,2
Doğalgaz	11,6	14,1	20,2
Kömür	3,1	3,2	4,1
Enerji İthalatı Toplamı	29,9	38,5	54,1
Türkiye'nin Toplam İthalatı	140,9	185,5	240,8
Toplam İthalat İçerisinde Petrol ve Doğalgazın Payı	%18,8	%18,7	%20,5

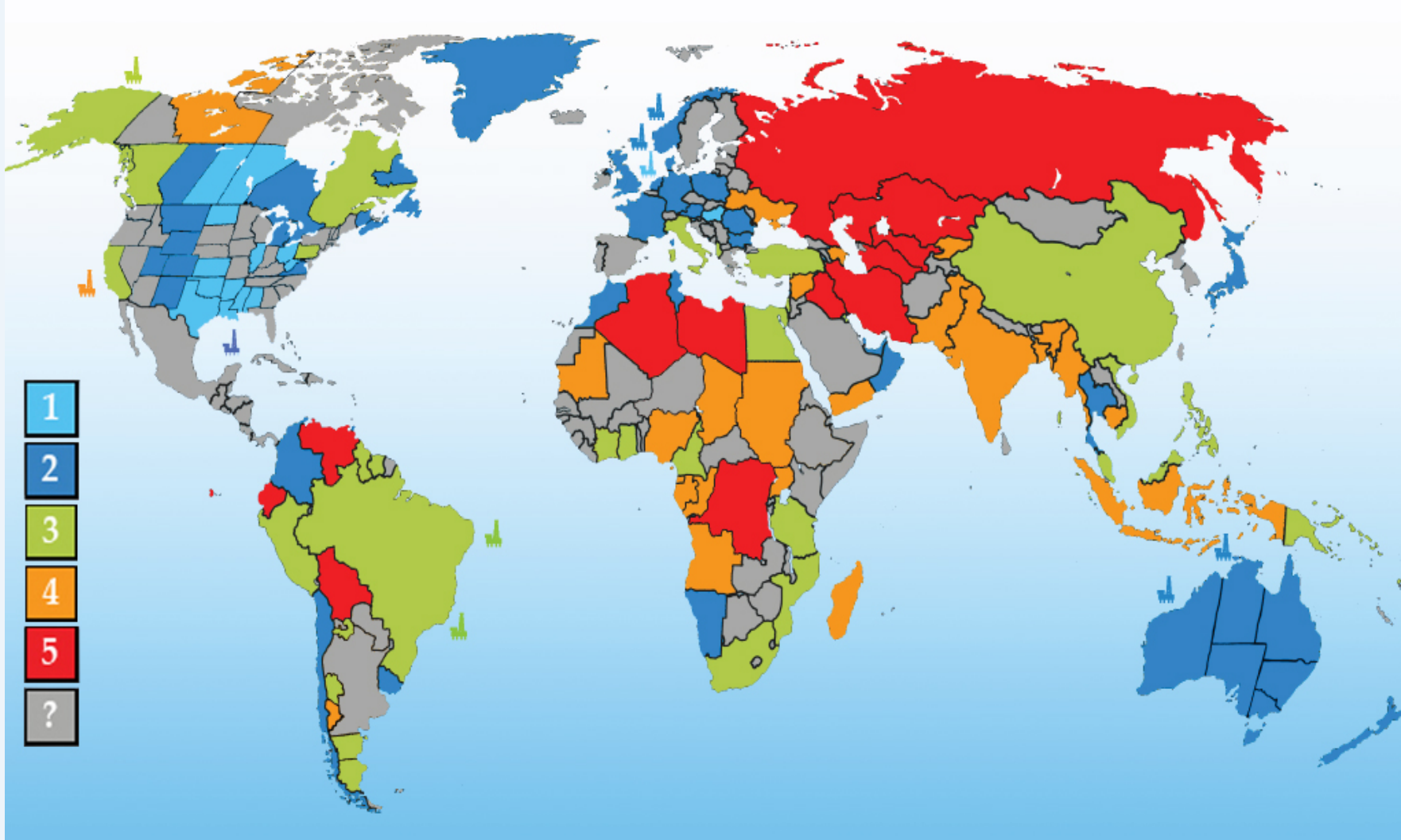
Türkiye'nin Cari Açığı – Petrol Fiyatı İlişkisi (2007 – 2012)

GSYİH / Petrol & Doğalgaz İthalatı Oranı (1980 – 2035)

Arama – Üretim Yatırımlarında Türkiye'nin Dünyadaki Yeri

Kaynak: Fraser Institute

Türkiye'nin Yatırım Kriterleri Açısından Değerlendirmesi

3. Jeopolitik Risk Endeksi 69

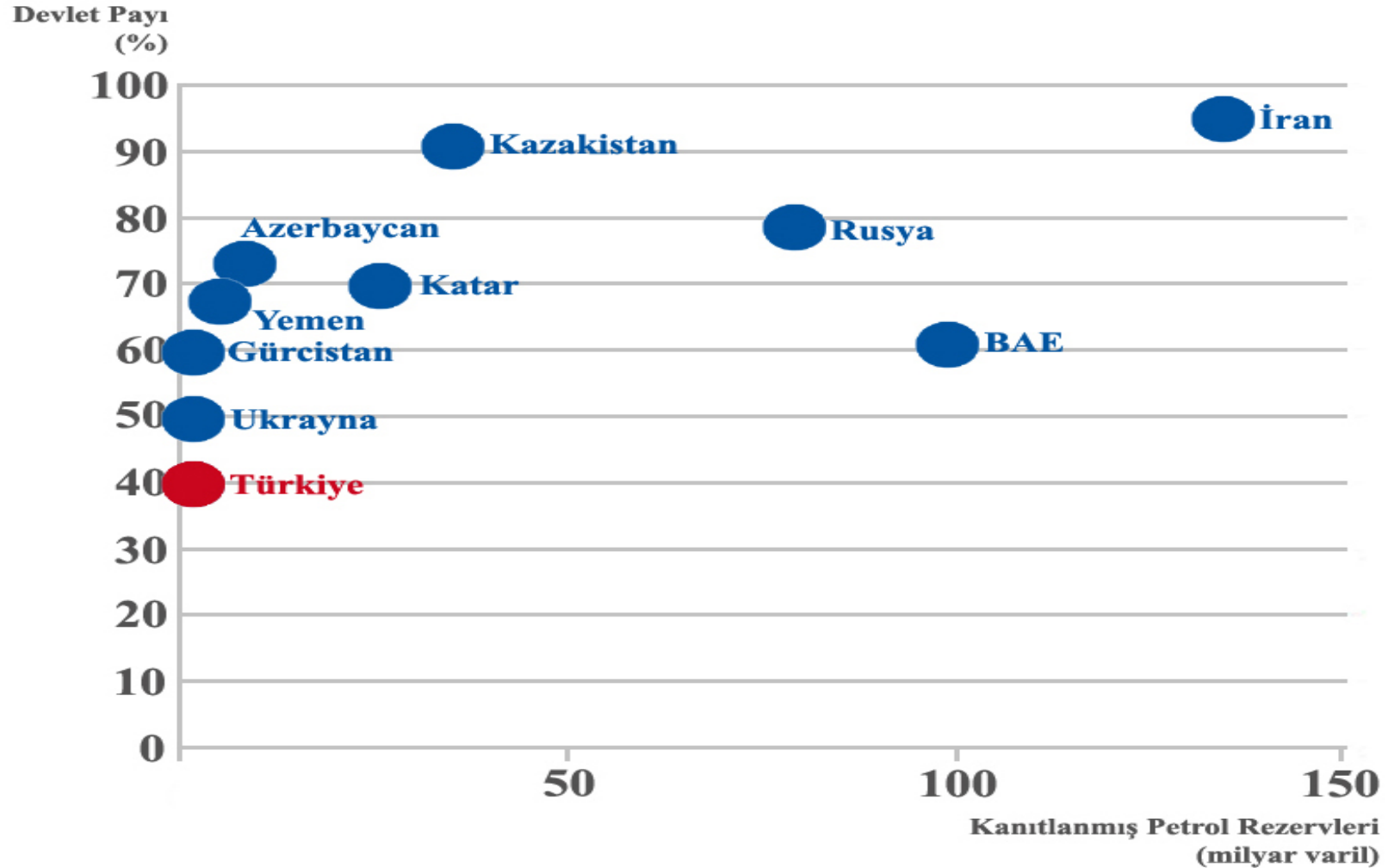
- o Siyasal İstikrar 51
- o Güvenlik 84

4. Birleşik Endeks * 70

- o Özel Koruma Alanlarına İlişkin Belirsizlikler 25
- o Sosyal Sorumluluk Yükümlülükleri 69
- o Jeolojik Veritabanının Kalitesi 102
- o Arazi Anlaşmazlıkları 51

* İlk 3 endekste yer alan 13 faktör + 4 faktör

Arama – Üretim Yatırımlarında Türkiye'nin Bölgedeki Yeri

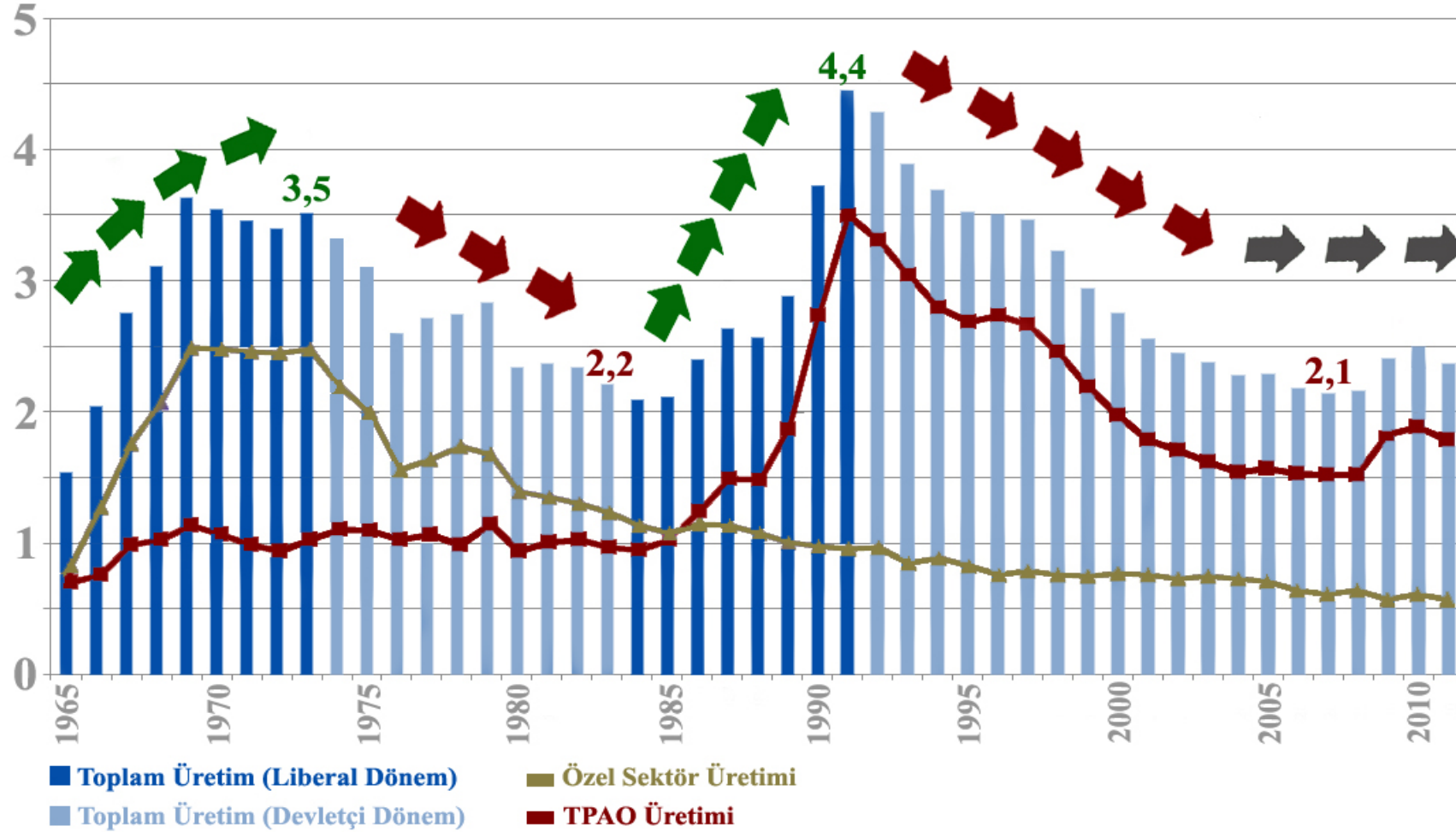

Özel Sektörün Arama Yatırımını Etkileyen 5 Temel Soru

- 1. Türkiye'nin petrol potansiyeli var mı, nedir?**
- 2. Politik ve ekonomik istikrar var mı?**
- 3. Hukuki mevzuat güncel ve öngörülebilir mi?**
- 4. Yatırımımı ne kadar sürede geri alabilirim?**
- 5. Sermaye transferinde sorun yaşar mıyım?**

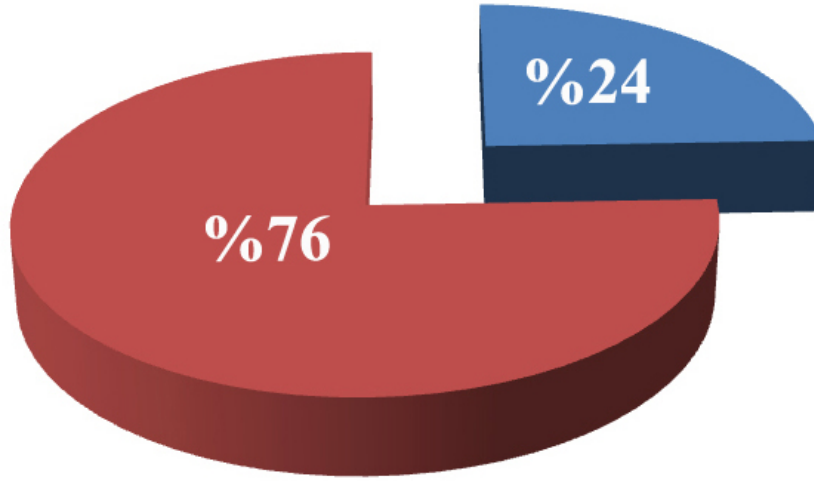
Yerli Petrol Üretimi Trendi (1965 – 2011)

Petrol ve Doğalgaz Üretiminin Dağılımı (2011)

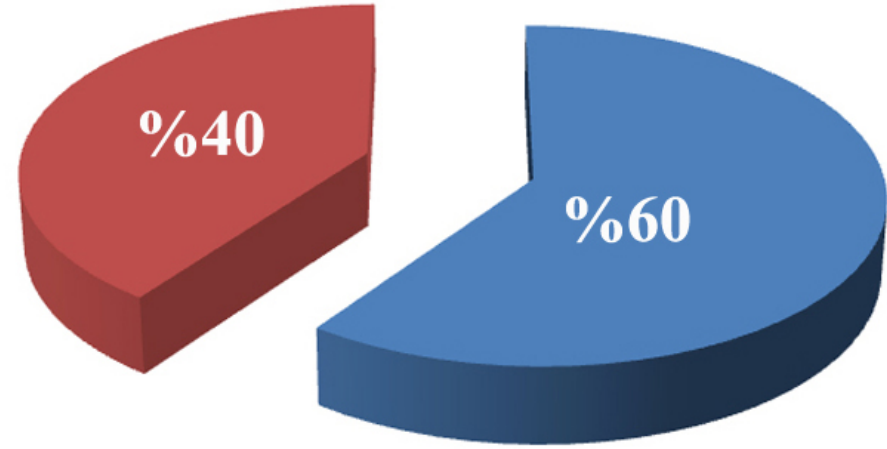

Petrol

■ Özel Sektör Üretimi
■ TPAO Üretimi

Doğalgaz

İlk 3 Petrol Üreticisi

1. TPAO
2. N.V.Turkse Perenco
3. TransAtlantic Grubu

İlk 3 Doğalgaz Üreticisi

1. TPAO
2. TransAtlantic Grubu
3. OMV Petrol Ofisi

Arama – Üretim Sektörüne İlişkin Bazı Çarpıcı Veriler

- Cumhuriyet tarihimiz boyunca açılan kuyuların yıllık ortalaması sadece **51**'dir. Oysa dünyada her yıl ortalama 20.000 kuyu açılmaktadır. Yani ülkemizin aldığı pay sadece binde 2'dir.
- Kuyu başına ortalama üretim günde sadece **43 varil**dir.
- Ülkemizin toplam petrol üretimi, Ortadoğu'da büyük boyutlu **tek bir kuyudan** elde edilebilmektedir.
- Petrol fiyatlarında varil başına 1 dolar değişim, cari açığımızın **400 milyon dolar** artmasına neden olmaktadır.

Arama – Üretim Sektörümüzün Güçlü ve Zayıf Yönleri

Güçlü Yönlerimiz

- Politik ve ekonomik istikrar
- Yüksek petrol fiyatları
- İştahı yüksek bir iç pazar
- Uluslararası petrol şirketlerinin yatırımlarının liberal ülkelere kayma trendi
- Offshore, konvansiyonel olmayan alanlar, Paleozoik yapılar ve iç basenlerdeki potansiyelimiz
- Kalifiye işgücümüz

Zayıf Yönlerimiz

- Yüksek hukuki risk
- Karasal alanlarda yüksek riske rağmen ortalama kuyu verimliliğinin düşüklüğü
- Farklı sahalardan düşük üretim yapmanın getirdiği yüksek maliyet
- Şirketlerin işgücü ve enerjisinin günlük küçük sorunların çözümüne sarf edilmesi
- Düzenli, Şeffaf ve güvenilir digital veritabanının eksikliği

Arama – Üretim Sektörümüzün Çözüm Önerileri

1. İnsan kaynağımızın geliştirilmesi, milli know-how ve sermayemizin derinleştirilmesi için, özel sektörün de katkılarıyla uzun vadeli **Türkiye Petrol Aramacılığı Politikası**'nın geliştirilmesi

2. Günümüzün ekonomik ve teknolojik gerçeklerini yakalayan şeffaf ve öngörülebilir bir hukuki mevzuatın oluşturulması için, ETKB başkanlığı, PİGM koordinasyonunda, sektörün tüm paydaşlarını kapsayıcı nitelikte ancak az sayıda uzmandan oluşacak bir **Petrol Kanunu Çalışma Grubu** oluşturulması, kanunun sektörün yapısal sorunlarını çözecek şekilde revize edilerek ivedilikle TBMM gündemine getirilmesi

Arama – Üretim Sektörümüzün Çözüm Önerileri

3. Yatırımın geri ödenmesine kadar **vergi ertelemesinin** getirilmesi, **bölgesel teşvik mekanizmalarının** aynı bölgedeki arama – üretim yatırımlarına da aynen yansıtılması ve bilhassa **yerli büyük sermayenin** riskli arama yatırımlarına yönlendirilmesi için kuyunun kuru çıkması durumunda PİGM tarafından onaylanacak kuyu giderlerini ana holding bünyesinde masraf olarak yazma imkanı sağlanması

4. Soyut kriterlere dayalı sondaj mükellefiyeti ile ruhsatların kapatılmasının engellenmesi, şirketlerin **İş ve Yatırım Programı** ile birbiriyle rekabet edeceği bir iş modelinin oluşturulması

Arama – Üretim Sektörümüzün Çözüm Önerileri

5. Sektörün ihtiyaç duyduğu daha etkin bir yönetim ve denetim mekanizması için, ETKB bünyesindeki yeni yapılanmada **PİGM'in kalifiye işgücü ve mali açıdan güçlendirilmesi**

6. Mevzuatın, muhtemel yatırımları beklenti olarak en büyük potansiyele sahip olabileceğimiz **offshore blokları ve konvansiyonel olmayan kaynaklara** yönlendirecek şekilde revize edilmesi

7. Kamudaki verimliliğin artırılması için **yeniden yapılandırma** sürecine start verilmesi

8. **PİGM arşivlerinin**, şeffaflık ve rekabetçilik açısından kurum bünyesinde kurulacak modern ve dijital bazlı yeni sisteme aktarılması ve **Veri Odası – Data Room** realitesi altında ücret karşılığı potansiyel oyunculara sunulması

Arama – Üretim Sektörümüzün Çözüm Önerileri

9. Türkiye'nin sedimanter havzalarının petrol ve doğalgaz potansiyeline yönelik **envanter** oluşturulması, (US Geological Survey benzeri ispatlanmış rezerv, contingent reserve ve resources çerçevesinde) petrol ve doğalgaz potansiyelimizin ortaya çıkarılması, bölgesel ölçekli çalışmalar yürütülmesi (özellikle de Güneydoğu Anadolu'da Jurrasic, Triassic ve Paleozoik petrol sistemlerinin incelenmesi ve muhtemel potansiyelinin ortaya çıkartılması) için PİGM bünyesinde analiz çalışmaları yürütebilecek deneyim ve kabiliyette **dinamik bir departman**ın oluşturulması

10. Sektörün know-how yoğun karakteristiği nedeniyle, **yabancı personel istihdamı**nda diğer sektörlerle aynı prosedürlere tabi olunmaması

TEŞEKKÜRLER